

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Puranen, Matti

Title: Kiinan presidentti Xi Jinping Suomessa : suomettumisen aaveita ja suuria talouslupauksia

Year: 2017

Version: Published version

Copyright: © Puranen & the Ulkopolitist, 2017

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Puranen, M. (2017, 7.4.2017). Kiinan presidentti Xi Jinping Suomessa : suomettumisen aaveita ja suuria talouslupauksia. The Ulkopolitist. <https://www.ulkopolitist.fi/2017/04/07/kiinan-presidentti-xi-jinping-suomessa-suomettumisen-aaveita-ja-suuria-talouslupauksia/>

Kiinan presidentti Xi Jinping Suomessa: suomettumisen aaveita ja suuria talouslupauksia

KIRJOITTANUT MATTI PURANEN | 7.4.2017 | AASIA JA TYYNIMERI, SUOMEN ULKO- JA TURVALLISUUSPOLITIikka | o ● |

Presidentinlinna valmiina vastaanottamaan kiinalaiset arvovieraansa. (Kuva: Matti Puranen)

Aina toisinaan Suomikin pääsee hetkeksi paistattelemaan maailmanpolitiikan keskiöön. Tällaisen hetken tarjosi keskiviikkona **Kiinan presidentin ja Kiinan kommunistisen puolueen pääsihteerin, Xi Jinpingin** vierailu Suomeen. Amerikkalaisissa viestimissä Xin ja Yhdysvaltain presidentti Donald Trumpin viikonlopun tapaamista tosin odotettiin

niin jännittyneinä, että koko ”Suomen välilasku” jätettiin pitkälti huomiotta. Toisaalta esimerkiksi Bloombergin **arviossa** pysähdys Helsingissä tulkittiin pienenä, mutta tärkeänä merkinä maailmankaupan suurista muutoksista: Yhdysvaltojen kääntyessä kohti protektionismia Xin Suomen vierailu oli muistutus Trumpille siitä, että Kiina arvostaa suhdettaan tärkeimpään kauppakumppaniinsa ja vapaakaupan esitaistelijaan, Euroopan unioniin.

Suomen ja laajemmin myös Pohjoismaiden näkökulmasta Kiinan presidentin vierailu on hyvin merkittävä tapahtuma. Edellisen ja ainoan kerran Kiinan presidentti, Jiang Zemin, vieraili Suomessa vuonna 1995. Xin vierailu on myös Kiinan presidentin ensimmäinen vierailu Pohjoismaihin 22 vuoteen, minkä voi hyvästä syystä tulkita Ulkopoliittisen instituutin vanhemman tutkijan **Jyrki Kallion tavoin** suomalaisen diplomatian voitoksi.

Suurvallan päämiehen, hänen puolisonsa Peng Liyuanin ja pariskuntaa seuranneen suuren delegaation vierailun organisoiminen oli näyttävä diplomaattinen ponnistus, jota varten virkamieskunta paiki ylitöitä lähes yötä myöten. Koko Helsingin alueen ilmatila asetettiin **lentokieltoon** ja Ilmavoimien Hornetit nousivat vastaanottamaan presidentin lentokonetta. Varsinaisena vierailupäivänä koko eteläisen Helsingin liikenne seisoj paikallaan Hakaniemessä asti, kun Xin massiivinen autosaattue ajoi kaupungin läpi Presidentinlinnaan, ja Kauppatorin ympäristössä sotilaspoliisit pälyilivät talojen katoilta kiikareillaan epäilyttävältä vaikuttavaa toimintaa. Suuren maailman meininki saapui hetkeksi pohjoiseen periferiaan!

Sisukas ja innovatiivinen joulupukin maa

Jos Kiinan presidentin vierailu jäikin suurilta läntisiltä medioilta edessä siintävän Yhdysvaltain vierailun varjoon, nosti se kuitenkin Suomen hetkeksi kiinalaisten tiedotusvälineiden keskiöön. Tämä ei johtunut pelkästään Suomen strategisesta merkityksestä tai kiinnostavuudesta: **YLEn saamien salaisten tietojen** mukaan Kiinan **keskuspropagandaosasto** oli antanut kaikille maan medioille tarkat määräykset esitellä Xin vierailua ja Suomea omilla etusivuillaan aina torstaihin saakka, jolloin Xi jatkoi matkaansa Yhdysvaltoihin. Tämä on sananvapautta rajoittavassa Kiinassa täysin tavanomainen käytäntö, ja lehdistön pääotsikot ja painotukset kuvaavat siten hyvin keskusjohdon kulloisiakin prioriteetteja. Samalla propagandaosasto tietysti määritteli, miten Suomea tulisi esitellä, ja niinpä Kiinan valloittaneet uutisotsikot tarjosivat mielenkiintoisen kurkistusaukon siihen, miten virallinen Kiina näkee Suomen ja maiden väliset suhteet.

Jo ennen saapumistaan Xi lähetti **Helsinki Times** -lehden kautta runollisia kielikuvia rönsyilevät terveisensä Suomen kansalle. Xi piti kirjeessään Suomea luonnonkauniina Sibeliuksen, sisun ja Linuxin luvattuna maana, jolla on pitkät ja ystävällismieliset suhteet Kiinaan. Hyvin samankaltaiset teemat toistuivat kaikissa kiinalaismedioiden kuvauksissa, ja jopa Kiinan kommunistisen puolueen päääänenkannattajan, Kansan päivälehdessä nimimerkki **Zhong Sheng** (nimen lausumistapa voidaan tulkita myös ”keskuksen ääneksi”) osallistui pääkirjoituksellaan keskusteluun Suomea suitsuttavin äänensävyin.

Kiinalaismedian mukaan Suomi tunnusti ensimmäisten maiden joukossa Kiinan kansantasavallan vuonna 1950 ja

solmi pian tämän jälkeen myös hallitustenvälisen kauppasopimuksen. Vuoden 1952 Helsingin olympialaisissa kansantasavallan viisitähtinen lippu pääsi liehumaan ensimmäistä kertaa, mitä kiinalaiset eivät niin ikään ole ilmeisesti unohtaneet. 1970-luvulla Suomi lukeutui ensimmäisiin länsimaihin, jotka kannattivat Kiinan kansantasavallan ottamista **YK:n jäseneksi** Taiwanin (Kiinan tasavalta) sijaan. Myös Kansan päivälehdessä tavoittama **Matti Vanhanen** allekirjoitti haastattelussaan suhteiden hyvän tilan ja piti Suomelle tärkeänä priorisoida edelleen suhteitaan Kiinan kanssa.

Historiallisten ja ystävällismielisten suhteiden lisäksi kiinalainen media esitteli myös Suomea itseään. Esimerkiksi Suomen matkailuvaltteja, kuten joulupukkia ja revontulia hehkutettiin, ja siten Xin vierailu on varmasti ainakin markkinointitempauksena äärimmäisen onnistunut; parin päivän vyörytys Suomi-kuvaa Kiinan tärkeimmissä medioissa lupaa varmasti hyvää seuraavalle turistikaudelle.

Puhtaan ja eksoottisen luontonsa ohessa Suomi esitettiin maailman parhaan koulutusjärjestelmän omaavana ”**innovaation jättiläisenä**”, jolla olisi paljon opetettavaa taloutensa rakennetta kohti korkean jalostusasteen tuotantoa ruuvaavalle Kiinalle. Useat viestimet **nostivat** esiin Suomen arktisen ulottuvuuden, jota myös Kiina tähyilee kasvavalla mielenkiinnolla. Suomen arktinen asema nousi esiin Arktisen neuvoston yhteydessä, jossa Suomi aloittaa puheenjohtajakautensa ja jossa Kiina on tarkkailijajäsenenä, mutta myös mahdollisessa hankkeessa tietoliikennekaapelista, joka vedettäisiin Itä-Aasian ja Euroopan väliin Pohjoisen jäämeren kautta.

Tiivistettynä virallinen Kiina nosti Suomesta esiin elementit, joita kohti Kiina itsekin tavoittelee: talouden tehokkuuden, teknologisen kehittyneisyyden ja vähäisen korruption. Sen sijaan varjoon jäivät monet muut Suomen valtit, joiden päältä innovaation jättiläinen ponnistaa: vahva ja toimiva demokratia sekä sananvapaus. Myös Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlat jäivät kaikkialla – myös Xin lausunnoissa – korkeintaan kohteliaan maininnan tasolle. Omien separatistiongelmiensa kanssa painivalle Kiinalle ei ole hedelmällistä antaa ylimääräistä tilaa kertomukselle kansasta, joka itsenäistyi autoritaarisen keisarikunnan alaisuudesta...

Pandadiplomatiaa pohjolassa

Kaikki edellä mainitut seikat eivät välttämättä aina ole olleet Suomelle kunniaksi, ja niinpä kiinalaisten markkinoima suuri kertomus ystävydestä ja yhteistyöstä maiden välillä on usein ristiriidassa suomalaisen lehdistön ja kansalaisyhteiskunnan Kiina-kuvan kanssa. Suomen mediakentällä esimerkiksi **YLEn Mika Mäkeläinen** tylytti koko vierailua ”tuulahdukseksi Neuvostoliiton ajalta”; onhan Kiina kuitenkin “yksipuoluetta, jossa kansalainen ei lopulta merkitse mitään, ja jossa tärkeää on vain puolueen etu ja ote vallasta.” Suomettumisen aave nostettiin esiin jo aiemmin, kun Suomi jätti hienovaraisesti allekirjoittamatta kirjeen, jonka useat länsimaiset valtiot (muun muassa Viro ja Ruotsi) lähettivät Kiinan johdolle osoittaakseen huolestuneisuutensa maassa ilmenneistä kidutustapauksista.

Kekkosen päivät tulivat kieltämättä mieleen myös, kun kansanjoukot täyttivät Esplanadin liehuvilla Kiinan punalipuilla ja kun valtavat banderollit toivottivat presidentin tervetulleeksi. Hetken mediassa jopa uskottiin,

että poliisi olisi siirtänyt Kiinan miehittämän Tiibetin lippua heiluttaneen mielenosoittajan pois Xin autosaattueen kulkureitiltä. Ilmeisesti **poliisi** oli kuitenkin halunnut erottaa erimieliset mielenosoittajat toisistaan, ja pieni joukko esimerkiksi Kiinassa kielletyn **Falun Gongin** kannattajia olikin kokoontunut kriittisille äänille varatulle paikalleen Kauppatorin kupeeseen.

Kaikesta huolimatta varsinainen virallinen osuus sujui mallikkaasti ja yllätyksettömästi. **Xi** tarjosi heti Presidentinlinnaan saavuttuaan presidentti Niinistölle tuliaisiksi rullaluistimet, ja Niinistö puolestaan lahjoitti Xille uudet sukset, joilla lykkiä menemään Pohjois-Kiinan tasangon laakeilla laduilla. Virallisten keskustelujen jälkeen Niinistö ja Xi astuivat salamavalojen eteen, ja perustivat yhteisellä julistuksella Suomen ja Kiinan välille ”uudenlaisen tulevaisuuteen suuntaavan yhteistyökumppanuuden”. Vastoin pessimistisiä odotuksia ihmisoikeudet ja oikeusvaltioperiaate saatiin kuin saatiinkin ujutettua muutoin **maltilliseen julistukseen**.

Kumppanuusjulistuksen lisäksi maiden välillä allekirjoitettiin kolme yhteistyöasiakirjaa: asiakirja oikeusalan yhteistyön jatkamisesta, innovatiivisen liiketoiminnan komitean perustamisesta Suomen työ- ja elinkeinoministeriön ja Kiinan kauppaministeriön välillä sekä yhteistyöasiakirja pandojen suojeluyhteistyöstä. Pandapariskunta muuttaa todellakin Ähtäriin vuoden lopulla, mikä tulkittiin merkittäväksi luottamuksenosoitukseksi Suomea kohtaan. Yksisuuntaisen tiedotustilaisuuden jälkeen presidentit katosivat nopeasti journalistien hankalien kysymysten ulottumattomiin, kuten kiinalaisilla valtiomiehillä on tapana.

Suuren mediahuomion keränneen presidenttitapaamisen ja kolmen suuremman sopimuksen lisäksi Xin vierailun aikana tehtiin monenlaisia lupauksia yhteistyön tiivistämisestä. Esimerkiksi **työ- ja elinkeinoministeriön** isännöimässä tilaisuudessa Ritarihuoneella solmittiin näyttävä nippu kauppaa ja investointeja sivuavia yhteistyöasiakirjoja, joilla pyritään vauhdittamaan sekä vientiä Kiinaan että Kiinan jo muutoinkin kasvaneita investointeja Suomeen. Vuosi 2019 julistettiin maiden väliseksi talviurheilun teemavuodeksi. Kiina valmistautuu parhaillaan vuoden 2022 talviolympialaisten järjestämiseen, missä suomalaiset näkevät hyviä mahdollisuuksia bisnekselle ja kiinalaisille puolestaan asiantunteva apu kelpaa. Sino-suomalainen kiekkoyhteistyö ottikin jo harppauksen eteen päin, kun Helsingin Jokerit solmi **sopimuksen** kiinalaisen jääkiekon kehittämisestä.

Transatlantismista Euro-Asianismiin?

Suomettuneisuuden aaveista huolimatta Xin vierailua voi hyvin pitää suomalaisen diplomatian ja myös Suomen talouselämän merkittävänä saavutuksena. Erityisesti Norjassa, joka ajautui diplomaattiseen selkkaukseen Kiinan kanssa Norjan Nobel-komitean myönnettyä rauhanpalkinnon kiinalaiselle toisinajattelija **Liu Xiaobolle** ja joka yrittää nyt lepyytellä idän talousmahtia, Suomen menestystä seurataan varmasti nyrpeissä merkeissä.

Xin vierailu on hyvä asettaa myös Pohjolaa laajempaan kontekstiin. Se oli Kiinan viesti Euroopalle, että Yhdysvaltojen käpertyessä kuoreensa Kiinasta löytyy kyllä kumppani, joka ajaa yhä voimallisesti ylikansallisen taloudellisen yhteistyön ja vapaakaupan asiaa. Toisin kuin

Trump, joka on suorastaan ylistänyt Britannian EU-eroa ja toivonut Euroopan unionin hajoamista, Xi ilmoitti (eikä suinkaan vahingossa) Kiinan tukevan EU:n integraatiota ja vahvistumista. Kiinan mukaan Euroopan yhdistyminen on ”historiallinen suurtrendi”, jota vastaan nationalistiset ja populistiset liikkeet turhaan taistelevat – viesti, joka oli epäilemättä osoitettu myös Trumpille itselleen.

< PREVIOUS

NEXT >

[Yhteiskunnan eheys on satavuotiaan Suomen turvallisuuden tae](#)

[Kommentti: Trumpin askel tuntemattomaan Syyriassa](#)

ABOUT THE AUTHOR

Matti Puranen

Matti Puranen on Aasiaan ja erityisesti Kiinan politiikkaan ja historiaan keskittyvä jatko-opiskelija Jyväskylän yliopistossa. Hänen väitöskirjansa käsittelee kiinalaisia maailmanpolitiikan teorioita. Aiemmin Matti on suorittanut yleisen historian ja valtio-opin maisteritutkinnot Jyväskylän yliopistossa. Hän kirjoittaa toisinaan myös esimerkiksi vanhoista peleistä.

Liity uutiskirjeeseen

Lähetämme korkeintaan kerran kuukaudessa tiedon uusimmista

Etunimi

Sukunimi

---

artikkeleistamme ja uutiset tulevista tapahtumista.

Sähköpostiosoite

Liity

Leave a reply

Sähköpostiosoitettasi ei julkaista. Pakolliset kentät on merkitty *

COMMENT

//

NIMI *

SÄHKÖPOSTIOSOITE *

KOTISIVU

Ilmoita sähköpostilla tulevista kommentaista.

Ilmoita sähköpostilla uusista postauksista.

POST COMMENT

Designed by [Vitali Gusatinsky](#) | Powered by [WordPress](#)

